

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio Analysis)

ความหมายและ การใช้อัตราส่วนทาง การเงิน

การประเมินผลฐานะทางการเงินและการดำเนินงานของธุรกิจนั้น ผู้ใช้ต้องใช้เครื่องมือหลายชนิด เครื่องมือที่ใช้อยู่เสมอ คือ อัตราส่วน(Ratio) หรือดัชนี(index)

การวิเคราะห์อาจใช้วิธีหนึ่งหรือหลายวิธีขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เมื่อระยะเวลาเปลี่ยนแปลงไปความต้องการจากการวิเคราะห์อาจเปลี่ยนไป วิธีการเปรียบเทียบที่จะนำมาใช้ย่อมแตกต่างกันไป

ผู้ใช้อัตราส่วนทางการเงิน

เกิดจากการเปรียบเทียบข้อมูลในงบการเงิน ซึ่งมี
ตั้งแต่งบแสดงฐานะการเงิน (งบดุล) และงบแสดงผลการ
ดำเนินงาน (งบกำไรขาดทุน) ผู้ใช้อัตราส่วนจะเป็น
ผู้เกี่ยวข้องกับธุรกิจ

ประเภทของอัตราส่วนทางการเงิน

อัตราส่วนทางการเงิน

- อัตราส่วนสภาพคล่อง
- อัตราส่วนหนี้สิน
- อัตราส่วนความมีกำไร
- อัตราส่วนเกี่ยวกับความคุ้มครอง

(อัตราส่วน 2 ชนิดแรก คำนวณจากงบดุล และ อัตราส่วน 2 ชนิดหลังคำนวณจากงบกำไรขาดทุน และบางครั้งจากทั้งงบดุล และงบกำไรขาดทุน)

ข้อจำกัดของอัตราส่วนทางการเงิน

- การนำอัตราส่วนไปให้ผู้วิเคราะห์ จำเป็นต้องตระหนักถึงข้อจำกัดของอัตราส่วนที่เกิดขึ้น
- ผู้วิเคราะห์ที่ดี ควรแก้ปัญหาเหล่านี้โดยการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ(Qualitative) เพื่อประกอบการวิเคราะห์อัตราส่วน
- วิธีแก้ไขสำหรับผู้วิเคราะห์เครดิต คือ ต้องตระหนักถึงความจริงในประเด็นนี้และทำการปรับปรุงตัวให้อยู่ในงวดระยะเดียวกัน

ให้นักศึกษาจดสูตร ลงใน 1 หน้า A4

สูตรอัตราส่วนสภาพคล่อง

$$1) \text{ Current Ratio} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน (เท่า)}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

$$2) \text{ Quick Ratio หรือ Acid-Test Ratio} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้าคงเหลือ (เท่า)}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

$$3) \text{ อัตราสภาพคล่องของลูกหนี้} = \frac{\text{ขายเชื่อ (ครั้ง)}}{\text{ลูกหนี้}}$$

$$4) \text{ ระยะเวลาเก็บหนี้โดยเฉลี่ย} = \frac{365 \text{ (วัน)}}{\text{อัตราสภาพคล่องของลูกหนี้}}$$

สูตรอัตราส่วนสภาพคล่อง (ต่อ)

$$5) \text{ อัตราการหมุนเวียนของสินค้า} = \frac{\text{ต้นทุนขาย (ครั้ง)}}{\text{สินค้าเฉลี่ย (ต้นปี + ปลายปี)/2}}$$

$$6) \text{ ระยะเวลาขายสินค้าโดยเฉลี่ย} = \frac{365 \text{ (วัน)}}{\text{อัตราการหมุนเวียนของสินค้า}}$$

$$12.345 = 12.35$$

$$12.354 = 12.35$$

สูตรอัตราส่วนหนี้สิน

- 1) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น = $\frac{\text{หนี้สิน}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}} (\%)$
- 2) อัตราส่วนหนี้สินระยะยาว
ต่อการจัดหาเงินทุนระยะยาว = $\frac{\text{หนี้สินระยะยาว}}{\text{การจัดหาเงินทุนระยะยาว}}$

* การจัดหาเงินทุนระยะยาว ประกอบด้วย การกู้ยืมระยะยาว + ส่วนของผู้ถือหุ้น

สูตรอัตราส่วนความมีกำไร

- 1) อัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขาย = $\frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ยอดขาย}} \times 100 (\%)$
- 2) อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย = $\frac{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี}}{\text{ยอดขาย}} \times 100 (\%)$
- 3) อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในหุ้นสามัญ (ROCE) = $\frac{\text{กำไรส่วนที่เป็นของถือหุ้นสามัญ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ}} \times 100 (\%)$
- 4) อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในสินทรัพย์ (ROA) = $\frac{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี}}{\text{สินทรัพย์ที่มีตัวตนทั้งสิ้น}} \times 100 (\%)$

*ยอดขาย = ยอดรายได้

*กำไรส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้นสามัญ = กำไรสุทธิหลังหักภาษี - เงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ

*ส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ = ส่วนของทุนทั้งสิ้น - ราคาตามมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ

*สินทรัพย์ที่มีตัวตนทั้งสิ้น = สินทรัพย์ทั้งหมด - สินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน

สูตรอัตราส่วนความคุ้มครอง

$$1) \text{ อัตราส่วนความคุ้มครอง} = \frac{\text{กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษี (เท่า)}}{\text{ดอกเบี้ยจ่ายในงวด}}$$

- อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ratios)
  - Current Ratio
  - Quick Ratio
  - อัตราสภาพคล่องของลูกหนี้ Liquidity of Receivables
  - ระยะเวลาเก็บหนี้โดยเฉลี่ย (จำนวนวัน 356 วัน)
  - อัตราสภาพคล่องของสินค้า Liquidity of Inventory
  - ระยะเวลาขายสินค้าโดยเฉลี่ย (จำนวนวัน 356 วัน)
- อัตราส่วนหนี้สิน (Debt Ratios)
  - อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น Debt to net worth ratio
  - อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อการจัดหาเงินทุนระยะยาว Capitalization Ratio
- อัตราส่วนความมีกำไร (Profitability Ratios)
  - Profitability in Relation to sale
    - อัตรากำไรต่อยอดขาย Gross profit Margin
    - อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขาย Net Profit Margin
  - Profitability in Relation to Investment
    - อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนหุ้นสามัญ Rate of Return on common Stock Equity : ROCE
    - อัตราผลตอบแทนการลงทุนในสินทรัพย์ Rate on Assets Ratio : ROA
- อัตราส่วนความคุ้มครอง (Coverage Ratios)

คำสั่ง จากโจทย์ให้นักศึกษา วิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ดังต่อไปนี้

สินทรัพย์	2018	2017	หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	2018	2017
ทรัพย์สินหมุนเวียน			หนี้สินหมุนเวียน		
เงินสด	140	107	เจ้าหนี้การค้า	213	197
ลูกหนี้การค้า	294	270	ตัวจ่ายเงิน	50	53
สินค้าคงเหลือ	269	280	ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	223	205
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า	58	58	หนี้สินหมุนเวียนทั้งหมด	486	455
ทรัพย์สินหมุนเวียนทั้งหมด	761	707	หนี้สินไม่หมุนเวียน		
ทรัพย์สินถาวร			เงินกู้ระยะยาว	117	104
อาคาร โรงงาน และเครื่องจักร	1,423	1,274	หนี้สินไม่หมุนเวียน	471	458
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	550	460	หนี้สินไม่หมุนเวียนทั้งหมด	588	562
มูลค่าโดยสุทธิ	873	814	ส่วนของผู้ถือหุ้น		
ทรัพย์สินไม่มีตัวตนและอื่นๆ	245	221	หุ้นบุริมสิทธิ	39	39
ทรัพย์สินถาวรทั้งหมด	1,118	1,035	หุ้นกู้	55	32
			กำไรส่วนทุน	347	327
			กำไรสะสม	390	347
			หัก ตัวคงคลัง	26	20
			ส่วนของผู้ถือหุ้นทั้งหมด	805	725
รวมทรัพย์สินทั้งหมด	1,879	1,742	รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นทั้งหมด	1,879	1,742

งบดุล
ของ บริษัท A จำกัด
ปี 2018 และ 2017
(หน่วย : ล้านบาท)

รายรับ/ยอดขาย	2,262
หัก ต้นทุนขาย	1,655
หัก ค่าใช้จ่ายการขาย การ บริหารและทั่วไป	327
หัก ค่าเสื่อมราคา	90
กำไรจากการดำเนินงานสุทธิ	190
รายได้อื่นๆ	29
กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและ ภาษี	219
หัก ดอกเบี้ย	49
กำไรก่อนภาษี	170
หัก ภาษีเงินได้ :	84
ภาษีที่จ่ายจริง : 71	
ภาษีค้างจ่าย : 13	
กำไรสุทธิ	86
เงินปันผล : 43	
เงินออม : 43	

งบกำไรขาดทุน
ของบริษัท A จำกัด
ปี 2018
(หน่วย : ล้านบาท)

รายการเพิ่มเติม

- ขายเชื่อ ในปี 2018 จำนวน 400,000,000 บาท ปี 2017 จำนวน 360,000,000 บาท
- ระยะเวลาในการเก็บหนี้โดยเฉลี่ย จำนวน 365 วัน / ปี
- สิ้นค้าเฉลี่ย คือ สินค้าต้นงวด + สินค้าปลายงวด

2

- การจัดหาเงินทุนระยะยาว ประกอบด้วย การกู้ยืมระยะยาว + ส่วนของเจ้าของ
- กำไรส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้นสามัญ คือ กำไรสุทธิหลังหักภาษี – เงินปันผลหุ้นปริมสิทธิ หรือ กำไรสุทธิหลังหักภาษี
- สินทรัพย์ที่มีตัวตนทั้งสิ้น คือ สินทรัพย์ทั้งหมด - สินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนและอื่น ๆ

- เฉลยการวิเคราะห์อัตราส่วนสภาพคล่อง

$$1) \text{ Current Ratio} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน (เท่า)}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

$$2018 = \frac{761}{486} = 1.57 \text{ เท่า}$$

486

$$2017 = \frac{707}{455} = 1.55 \text{ เท่า}$$

455

สรุป กิจกรรมนี้มีสภาพคล่องสูง ปี 2018 มีสินทรัพย์ระยะสั้นเป็น 1.57 เท่าของหนี้สินระยะสั้น

ถ้าเปรียบเทียบ 2018 กับ 2017 พบว่า ปี 2018 มีสภาพคล่องดีกว่า

***current ratio ยิ่งสูงยิ่งดี

- **เฉลยการวิเคราะห์อัตราส่วนสภาพคล่อง (ต่อ)**

2) Quick Ratio หรือ Acid-Test Ratio = $\frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้าคงเหลือ}}{\text{หนี้สินระยะสั้น}}$ (เท่า)

$$2018 = \frac{761 - 269}{486} = 1.01 \text{ เท่า}$$

$$2017 = \frac{707 - 280}{455} = 0.94 \text{ เท่า}$$

สรุป กิจกรรมนี้ ปี 2018 มีสินทรัพย์ที่มีความคล่องตัวคงเหลือ เป็น 1.01 เท่า ของหนี้สินระยะสั้น

ถ้าเปรียบเทียบ 2018 กับ 2017 พบว่า ปี 2018 มีสภาพคล่องดีกว่า

***สินค้าหมุนเวียน - สินค้าคงเหลือ เรียกว่า สินทรัพย์ที่มีความคล่องตัวสูง

- **เฉลยการวิเคราะห์อัตราส่วนสภาพคล่อง (ต่อ)**

$$3) \text{ อัตราสภาพคล่องของลูกหนี้} = \frac{\text{ขายเชื่อ (ครั้ง)}}{\text{ลูกหนี้}}$$

$$2018 = \frac{400}{294} = 1.36 \text{ ครั้ง}$$

$$2017 = \frac{360}{270} = 1.33 \text{ ครั้ง}$$

$$4) \text{ ระยะเวลาเก็บหนี้โดยเฉลี่ย} = \frac{365 \text{ (วัน)}}{\text{อัตราสภาพคล่องของลูกหนี้}}$$

$$2018 = 365/1.36 = 268.38 \text{ วัน}$$

$$2017 = 365/1.33 = 274.44 \text{ วัน}$$

*** ยิ่งสูงยิ่งดี
คือ ขายสินค้าได้เร็วขึ้น

- **เฉลยการวิเคราะห์อัตราส่วนสภาพคล่อง (ต่อ)**

$$5) \text{ อัตราการหมุนเวียนของสินค้า} = \frac{\text{ต้นทุนขาย (ครั้ง)}}{\text{สินค้าเฉลี่ย}}$$

$$2018 = \frac{1655}{(269 + 280)/2} = 6.03 \text{ ครั้ง}$$

$$6) \text{ ระยะเวลาขายสินค้าโดยเฉลี่ย} = \frac{365 \text{ (วัน)}}{\text{อัตราการหมุนเวียนของสินค้า}}$$

$$2018 = \frac{365}{6.03} = 60.53 \text{ วัน}$$

*** อัตราการหมุนเวียนของสินค้า ยิ่งสูงยิ่งดี มีการหมุนเวียนของสินค้า หรือขายสินค้าได้เร็วขึ้น

*** ระยะเวลาขาย ถ้าต่ำ แสดงว่า หมุนเวียนได้เร็ว

- **เฉลยการวิเคราะห์อัตราส่วนหนี้สิน**

1) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น = $\frac{\text{หนี้สิน}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$ (%)

$$2018 = \frac{(486 + 588)}{805} = 1.33 \%$$

$$2017 = \frac{(455 + 562)}{725} = 1.41 \%$$

สรุป กิจกรรม ปี 2018 มีหนี้สินเป็น 1.33 % ของเงินทุน ในขณะที่มีเงินทุน 1 บาท จะมีหนี้สิน 1.33 บาท

**ถ้าอัตราส่วนนี้ สูง แสดงว่า กิจกรรมจัดหาเงินทุนดำเนินการส่วนใหญ่จากการกู้ยืมมากกว่า หากจากส่วนของผู้ถือหุ้น ทำให้เสี่ยง

** สูง ไม่ดี

- **เฉลยการวิเคราะห์อัตราส่วนหนี้สิน (ต่อ)**

$$\begin{array}{rcl}
 2) \text{ อัตราส่วนหนี้สินระยะยาว} & = & \text{หนี้สินระยะยาว} \\
 \text{ต่อการจัดหาเงินทุนระยะยาว} & & \text{การจัดหาเงินทุนระยะยาว} \\
 \\
 2018 & = & \frac{588}{(117+805)} = 0.64 \\
 \\
 2017 & = & \frac{562}{(104+725)} = 0.68
 \end{array}$$

สรุป ในขณะที่มีเงินทุน 1 บาท ในปี 2018 จะมีหนี้สินระยะยาว 0.63 บาท

ถ้าอุตสาหกรรม (กลาง) มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน เป็น 0.9 บาท แสดงว่า กิจการมีความเสี่ยงน้อยกว่า

* การจัดหาเงินทุนระยะยาว ประกอบด้วย การกู้ยืมระยะยาว + ส่วนของเจ้าของ

- **เฉลยการวิเคราะห์อัตราส่วนความมีกำไร**

1) อัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขาย = $\frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ยอดขาย}} \times 100 (\%)$

2018 = $\frac{(2,262 - 1,655)}{2,262} \times 100$

= 26.83%

สรุป ถ้าอัตราส่วนนี้ ยิ่งสูง คือ กิจการสามารถลดต้นทุนขายให้ต่ำลงได้มากเท่านั้น เป็นสิ่งที่ผู้บริหารพอใจมากยิ่งขึ้น

ถ้าเปรียบเทียบกับอัตราอุตสาหกรรม (กลาง) อัตราส่วนนี้ สูงกว่า คือ สามารถทำกำไรได้มากกว่า

งบกำไรขาดทุน (ย่อ)
ขาย
หัก ต้นทุนขาย
กำไรขั้นต้น
หัก ค่าใช้จ่ายในการขาย
กำไรสุทธิ

- **เฉลยการวิเคราะห์อัตราส่วนความมีกำไร (ต่อ)**

$$\begin{aligned} 2) \text{ อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย} &= \frac{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี}}{\text{ยอดขาย}} \times 100 \quad (\%) \\ 2018 &= \frac{86}{2,262} \times 100 \\ &= 3.80\% \end{aligned}$$

สรุป ถ้าเปรียบเทียบกับอัตราอุตสาหกรรม (กลาง) อัตราส่วนนี้ สูงกว่า คือ สามารถทำกำไรได้มากกว่า

ถ้าเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรม (กลาง) อัตราส่วนนี้ ต่ำกว่า คือ การหย่อนยานในความสามารถในการผลิต การขาย และการบริหาร ถึงจะขายได้มาก แต่ต้นทุนสูง ทำให้ได้กำไรน้อยกว่า

$$3) \text{ อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในหุ้นสามัญ (ROCE)} = \frac{\text{กำไรส่วนที่เป็นของถือหุ้นสามัญ (\%)}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ}}$$

$$2018 = \frac{(86 - 43)}{(805 - 43)} = 0.06 \%$$

$$4) \text{ อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในสินทรัพย์ (ROA)} = \frac{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี (\%)}}{\text{สินทรัพย์ที่มีตัวตนทั้งสิ้น}}$$

$$2018 = \frac{86}{(1,879 - 245)} = 0.05 \%$$

สรุป ยิ่งสูง ยิ่งดี กิจการสามารถทำกำไรในแต่ละช่วงเป็นอย่างไร ต้องเปรียบเทียบกับค่าอุตสาหกรรม (กลาง)

*กำไรส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้นสามัญ = กำไรสุทธิหลังหักภาษี - เงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ

*ส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ = ส่วนของทุนทั้งสิ้น - ราคาตามมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ

*สินทรัพย์ที่มีตัวตนทั้งสิ้น = สินทรัพย์ทั้งหมด - สินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน

- **เฉลยการวิเคราะห์อัตราส่วนความคุ้มครอง**

$$1) \text{ อัตราส่วนความคุ้มครอง} = \frac{\text{กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษี (เท่า)}}{\text{ดอกเบี้ยจ่ายในงวด}}$$
$$2018 = \frac{219}{49} = 4.47 \text{ เท่า}$$

สรุป ดอกเบี้ยจ่ายได้รับการคุ้มครอง 4.47 เท่า ในขณะที่ดอกเบี้ยจ่าย 1 บาท กิจการจะมีรายได้ 4.47 บาท เพื่อการจ่ายดอกเบี้ยนี้ อัตราส่วนที่สูง คือ ความปลอดภัยของเจ้าหนี้ที่จะได้รับชำระค่าดอกเบี้ย

The image features a central white diamond shape on a light gray background. The diamond is outlined by a thin white border. In the four corners of the image, there are overlapping geometric shapes in yellow and blue. The top-left and bottom-right corners have yellow shapes, while the top-right and bottom-left corners have blue shapes. The text "Q & A" is centered within the white diamond.

Q & A